С.Л. Безручук, к.е.н., доц.
А.О. Моісеєва, магістрант, І курс, гр. ЗОО-16-3М, ФОФ
Житомирський державний технологічний університет

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Термін "облікова політика" увійшов у обіг з 1975 р. в якості вільного перекладу англійського словосполучення "accountig policies" ("accountig policy") з часу прийняття МСБО 1 "Розкриття облікової політики", який видано Комітетом з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (International Accounting Standards Committee – IASC). Офіційно в Україні цей термін з'явився у 1999р., коли набрав чинності Закон Укаїни « Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Узагальнення підходів авторів до визначення облікової політики підприємства дозволило уточнити її сутність. Під "обліковою політикою підприємства" слід розуміти сукупність дій із формування комплексу методичних прийомів, способів і процедур організації та ведення бухгалтерського обліку, який відповідає особливостям діяльності підприємства та інтересам його власників.

Є три рівні на яких відбувається формування та реалізація облікової політики:

1) міждержавна (регіональна) облікова політика сукупність правил, норм, стандартів, яка використовується для формування принципів функціонування бухгалтерського обліку в межах геополітичних або економічних об'єднань;

2) державна облікова політика сукупність дій зі встановлення загальних принципів функціонування бухгалтерського обліку в межах країни за допомогою розробки правил, норм, стандартів;

3) облікова політика підприємства сукупність дій з формування комплексу методичних прийомів, способів і процедур організації та ведення бухгалтерського обліку, який відповідає особливостям діяльності підприємства та інтересам його власників

Облікова політика має свої суб'єкти, об'єкти, елементи. Суб'єктами облікової політики на мікрорівні є власники, на макрорівні – Міністерство фінансів України (Методологічна рада при Міністерстві фінансів України); Кабінет Міністрів України; Верховна Рада України; Національний Банк України; Податкова адміністрація та інші органи, які здійснюють регулювання у сфері бухгалтерського обліку.

Під "об'єктом облікової політики" розуміється будь-яка норма або позиція підприємства з організації та ведення бухгалтерського обліку, щодо якої є альтернативні варіанти. Елемент облікової політики – можливі методичні прийоми, способи та процедури, що обираються з числа загальноприйнятих з урахуванням особливостей діяльності підприємства. Виділені елементи понятійного апарату щодо облікової політики підприємств забезпечують систематизацію викладення процесу формування, змісту та реалізації облікової політики.

Процес формування облікової політики включає вибір методичних прийомів, процедур і способів організації та ведення організації та ведення бухгалтерського обліку із сукупності затверджених нормативними документами відповідно особливостей господарської діяльності конкретного підприємства. Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку законодавством покладається на власника підприємства або на особу, яка керує підприємством за контрактом.

При необхідності, до Положення вносяться додатки щодо графіку документообігу, перелік посадових осіб, робочий план рахунків тощо. Підготовка Положень про облікову політику підприємства є досить трудомістким процесом і вимагає від його учасників бути обізнаними у всіх процесах підприємства, які відбуваються. Облікова політика може змінюватись у таких випадках: зміни вимог органу, що затверджує Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, зміни статутних вимог; доповнення або внесення змін, які в майбутньому формуватимуть більш достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства.

При перевірці діяльності підприємства податковою інспекцією, аудиторською фірмою чи іншими відповідними службами, Положення про облікову політику є одним с перших документів, який потрапляє до рук перевіряючої служби.

Як висновок, зазначимо, що облікова політика підприємства – це, в першу чергу, політика власника (колегіального органу, якщо це підприємство колективної форми власності), саме власник (колегіальний орган) повинен здійснювати вибір суб'єктів, які будуть формувати облікову політику: головний бухгалтер, служба внутрішнього контролю, аудиторська або інша спеціалізована фірма. Ефективність впровадження облікової політики залежить від розробки понятійного апарату, наявності методики її формування, яка передбачає: встановлення суб'єктів і термінів формування, визначення основоположних засад формування та реалізації облікової політики, визначення факторів впливу, побудову алгоритму дій під час формування облікової політики підприємства.